
Публикуван на: 13-12-2007

Източник: [Портал Европа](#)

Портал ЕВРОПА ви предлага интервюто на Николай Карамихов с българския евродепутат Кристиан Вигенин (ПЕС-БСП).

[Решението за окончателния статут на Косово ще бъде отложено до началото на пролетта, заяви днес комисарят по разширяването Оли Рен, ден след като Сърбия насрочи президентските си избори за 20 януари.](#)

Председателят на Групата на ПЕС Мартин Шулц обяви, че в ЕС има консенсус за приемането на независимост на Косово. Някои евродепутати от вашата група обаче се изказаха против тази предопределеност на развоя на събитията. Това ли е единствената възможност за бъдещето на Косово и има ли разлика в мненията в групата ви по въпроса?

Шулц констатира факт, групата на ПЕС все още няма взето решение каква позиция ще имаме като цяло. Това което дискутирахме на заседанието на бюрото и ръководителите на националните делегации, беше изхода от преговорите. Беше ясно, че няма да се постигне споразумение за Косово. Обсъдихме какво следва от тук нататък. Общо взето огромната част от страните-членки са готови веднага да признаят независимостта на Косово, щом тя бъде обявена. Тук дискусията е все пак обявяването на независимостта да не бъде едностранен акт и да не се налага ЕС и страните-членки след това да вземат решение за признаване на независимостта като последствие. По-скоро под някаква форма е добре да има договорено обявяване на тази независимост, по някакъв начин да не бъде така, че Косово поставя пред свършен факт всички останали, а всичко да бъде координирано. Има една страна-членка, която е категорично против на този етап и това е Кипър по разбираеми причини. Що се отнася до нашата позиция – ние трябва да сме внимателни, защото всъщност групата на ПЕС и Европейския парламент нямат никакви правни възможности да влияят на процеса. Чисто политически можем да изразим становище. Аз лично смятам, че ако погледнем от принципна гледна точка, от международното право, от позициите, които ние, социалистите, по принцип защитаваме, нямаме основание да развяваме знамената и да подкрепяме тази независимост. От друга страна има факти, които не можем да избегнем, защото

иначе ще си бъдем кръжок, а не политическа група. Моето предложение вчера беше да поискаме да бъде изработен европейски подход – подход на ЕС към региона конкретно по този повод, т.е. да бъдат ангажирани съседните страни: както страните-членки от ЕС, така и съседите на Сърбия и Косово, които не са в ЕС. Добре е да се изработи една стратегия как регионът да преодолее тази наистина кризисна ситуация, защото тя може да доведе до много негативни последици.

За толкова кратък период това постижимо ли е?

Може, ако на всички страни-членки, както и страните от региона, които не са членки на Европейския съюз, включително Сърбия и Косово, им бъде предложена и договорена някаква рамка на последващи действия, ангажименти спрямо всяка една от тези страни. При такова положение мисля, че може да се постигне един плавен преход, а ако има единна позиция на Европейския съюз, може да се стигне не до едностранно обявяване на независимост и последващо признаване, а до договорено заедно с Косово предложение. Впрочем то може да не бъде непременно пълна независимост, а нещо като плана на Ахтисаари, който предвижда, условно казано, контролирана независимост. Защото не бива да преувеличаваме решимостта на косоварите на всяка цена да постигнат тази независимост, тъй като Косово без международна подкрепа – финансова и политическа – не може самостоятелно да постигне нищо – на практика няма действаща икономика, има висока безработица – ред проблеми, които една страна не може сама да реши.

Тези проблеми обаче не изглежда да се използват за натиск върху Косово за приемането на по-компромисна позиция?

Ами каква да е тази позиция? Проблемът е, че същото важи и за сърбите. Просто така се случи, че и сърби, и косовари имат общ интерес да не се постигне такова споразумение. Защото ако има споразумение, очевидно Косово трябва да направи някакви отстъпки; и обратно: Сърбия трябва да признае, че Косово на практика е извън нейния контрол. Независимо как ще го наречем. Тук ние можем да се правим на много принципи, но от друга страна имаме реална ситуация – Косово политически е загубено за Сърбия, това е ясно, и Сърбия не може да контролира Косово, независимо какво решение вземе ООН.

А не е ли възможен вариант като например Източна Румелия – в продължение на седем години е формално част от Османската империя и при удобен повод се отделя без война с нея?

Всичко е възможно, обаче кога е удобен моментът за такова нещо? Косоварите никога няма да се съгласят на този тип автономия. Въпросът е дали отлагаме този проблем до безкрайност и създаваме един замразен конфликт на Балканите, каквито има в Черноморския регион и Кавказ; или се опитваме да го решим по начин, който да създаде положителни импулси за региона, а не да го вкара в продължителна криза.

За краткото време, което остава, може ли да бъде намерено такова решение?

Според мен може. Стига да има желание, защото Европейският съюз е в състояние да поставя условия, а не да се оставя да бъде поставян пред свършен факт. Останалите фактори, които влияят от Тройката – Съединените щати и Русия – вероятно имат малко по-различни интереси. Аз лично смятам, че винаги има начин да се постигне съгласие. Ако сърбите и косоварите сами не могат да стигнат до решение – очевидно са на противоположни позиции – то такова трябва да им бъде наложено.

Европейският парламент не може ли да предложи свое становище за решение – например на Съвета и Комисията?

Мислите ли, че не са предложени?

Предложени ли са все пак?

Не знам, аз не вярвам да не са се сетили. Сигурно има някои фактори, които ние не знаем. Няма как да знаем всичко от кухнята на министрите.

Вие като представител на България и заместник-председател, какво ще направите?

Аз съм на тази позиция и ще го направя. Ние ще трябва да вземем решение вътре в групата, а и като парламент няма как този въпрос да мине без нашето участие, но не сега разбира се, а в по-подходящ момент, защото в момента няма кой знае какво развитие. Не беше неочаквано решението. Ние обаче не можем да бъдем активната страна тук, защото макар и да говорим за единна европейска позиция, решението дали да бъде призната независимостта или не, е чисто национално решение на всяка от страните членки. С други думи не може с решение на Съвета или Парламента да се наложи на някоя страна да признае независимостта. Може обаче да се окаже натиск и предполагам, че ще се водят такива разговори. Ние самите вероятно ще водим такива разговори. Знаете вероятно, че сръбският президент е лидер на партията, която е член на Социнтерна и ние работим с тях. Освен това имаме известни контакти и с Хашим Тачи и неговата партия. Даже той беше на среща в София преди малко повече от година.

Те не са членове на тази организация?

Не са, но ние потърсихме някакви партньори, имам предвид Партията на европейските социалисти, и преценихме, че той е човек, с когото може да се разговаря за ситуацията в Косово и с него да се търсят решения. Всъщност благодарение на усилията на ПЕС, а и на България, тогава започна един диалог. Че не стигна до положителен резултат поне на този етап, не е проблем на посредниците в случая.

Имате предвид, че ПЕС е в състояние да лобира и в двете преговарящи страни, така ли?

По принцип всичко е възможно. Трябва обаче да избягваме да правим големи изявления и да изхождаме от реалните си възможности. ПЕС само заради политическото си влияние няма да може да получи резултат. В случая със Сърбия и Косово, единствения начин е чрез финансов натиск и съответно подкрепа. Трябва да бъде двустранно. Лостовете не са в Партията на европейските социалисти, нито в Европарламента. Те са най-вече в Съвета и самите страни-членки. Според мен не всичко е загубено. От една страна според информацията, която имам за ситуацията, както ми е известна, са налице още полезни ходове. Какво обаче са си говорили външните министри, аз не мога да кажа, защото още не съм разговарял с министри или определен министър, но ориентацията е към признаване на независимост на Косово и сега ще се търси формата. Най-важното е, че ще бъде оказан известен политически натиск да не се предприемат резки движения от косоварите преди пролетта или поне след изборите в Сърбия, защото, ако направят по-резки необмислени действия, може да си създадат допълнителен проблем. Това би създавало проблем и на нас като съседна на Сърбия страна, защото тогава има вероятност Тадич да загуби подкрепа и да не бъде избран. Във всеки случай за самите сърби е добре този въпрос да получи някакво решение, защото цялата им политическа енергия отива в тази черна дупка, която е проблемът с Косово, и те не могат да започнат да работят по реалните проблеми, които имат. За нас това е важно, защото колкото по-бързо Сърбия се придвижва към Европейския съюз, толкова по-бързо ние реално и чисто териториално ще се интегрираме, защото Сърбия е на най-прекия ни път.

И последно – до сега всички български евродепутати и политически фигури с които разговарях днес – са против независимост на Косово, но официалната българска позиция подкрепя общо европейско решение, което за сега е в полза на независимост?

Нашата позиция е, че ние ще държим за обща позиция на Европейския съюз. Ако тя е по-скоро за, тогава да, България най-вероятно ще я подкрепи. Но пак казвам има варианти. Ако се стигне до неизбежна необходимост за взимане на решение, може да се мисли за варианти. Например съпътстваща декларация или обща позиция от съседните страни – Гърция, България Румъния, Унгария. Ще бъде по-лошо, включително и за нас, ако се получи разнобой в Европейския съюз. Защото, пак казвам, ако изходим чисто теоретично от нашите принципи, никой принципно не би искал да се прекрояват граници. Реалната ситуация на място е такава, че отношенията между сърби и косовари са стигнали до етап те очевидно да не могат да живеят в една държава. Опитът да се приложи вариантът Македония се оказва невъзможен. Вариантът Македония би могъл да се приложи най-малкото в рамките на Косово, защото има един сръбски анклав в рамките на Косово, който пък може да поиска да се отцепи и да се присъедини към Сърбия и тогава вече става още по-сложно. Въпросът е дали може да се създаде в Косово една демократична система, при която малцинствата участват в управлението на различните равнища и това участие да бъде гарантирано. Донякъде това ще бъде и спирачка пред бъдеще претенции на тази възникваща държава, което бе и предвидено в плана Ахтисаари. Ако това е възможно – защо не, обаче виждаме, че етническите взаимоотношения са трудни в регион, белязан от много войни, при това съвсем наскоро. Вижте Босна например, тя на практика в момента е в състоянието, в което беше след войната – очевидно не могат да намерят начин да живеят заедно в една държава.

Интервюто взе Николай Карамихов в Страсбург (11.12.2007 г.)